

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สิ่งแวดล้อมมีความสำคัญ และมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย ทั้งทางตรงและทางอ้อม การที่มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ต้องอาศัยปัจจัยสิ่งแวดล้อม แต่เมื่อมนุษย์มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงมีการนำสิ่งแวดล้อมมาใช้ประโยชน์มากขึ้น โดยขาดการบำรุงรักษา และพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ถูกนำมาใช้ให้มีสภาพดีขึ้น ทำให้เกิดผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม และส่งผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่ของมนุษย์

ในปัจจุบันความเสื่อมโทรมของสภาพสิ่งแวดล้อมได้ทวีมากขึ้นทุกขณะ และส่งผลกระทบต่อคนชั้นขึ้น ทำให้เกิดปัญหาการเสื่อมโทรมของสภาพสิ่งแวดล้อมทั่วประเทศ ทั้งในเขตเมืองและชนบท ซึ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น เพราะมนุษย์เป็นผู้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และเป็นผู้ทำลายความสมดุลทางธรรมชาติ โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ด้วยความเห็นแก่ตัวของมนุษย์บางกลุ่ม เช่น ปลอ่ยของเสียลงสู่แหล่งน้ำ การทิ้งขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลลงในแม่น้ำ ให้เกิดปัญหาน้ำเน่าเสีย การลักลอบตัดไม้ทำลายป่า ทำให้เกิดฝนแล้ง เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2539, ก. หน้า 5)

ปัญหาความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมดังกล่าวมีผลกระทบต่อ การดำรงของสิ่งมีชีวิตทั้งมนุษย์ พืช และสัตว์ ทั้งในระดับเบาบาง และรุนแรง และมีแนวโน้มจะรุนแรงยิ่งขึ้น หากไม่ได้รับการแก้ไขทั้งในระยะสั้นและระยะยาว และเมื่อพิจารณาถึงสาเหตุแล้วจะเห็นว่าต้นตอที่สำคัญ คือ การกระทำของมนุษย์ที่เกิดจากความไม่รู้ ความไม่เข้าใจ ขาดจิตสำนึก ขาดคุณธรรม จริยธรรม ขาดความรับผิดชอบ และค่านิยมที่ผิด

เมื่อมนุษย์เป็นตัวละครสำคัญทำให้เกิดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อม และเป็นผู้รับผลการกระทำดังกล่าวย้อนกลับมาสู่มนุษย์เอง ดังนั้น มนุษย์ทุกคนจึงต้องมีหน้าที่ในการแก้ปัญหาและพัฒนาสิ่งแวดล้อมร่วมกัน การที่จะปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวได้ดี ประสพผลสำเร็จจะต้องให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีจิตสำนึกและเจตคติที่ถูกต้องเสียก่อน การสร้างความรู้ ความเข้าใจ การปลูกฝังจิตสำนึก และการสร้างเจตคติ โดยการให้การศึกษา ซึ่งสามารถให้ได้ทั้งการศึกษาในระบบ และนอกระบบ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2535, ข. หน้า 52)

การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ไม่สามารถแก้ไขได้อย่างโดดเดี่ยวตามลำพัง และปัญหาสิ่งแวดล้อมได้เกิดขึ้นมานานแล้ว ได้มีการเรียกร้องว่าเป็นหน้าที่ของนานาชาติ ควรให้ความสนใจ

และร่วมมือกันป้องกัน แก้ไขปัญหาทั่วทุกมุมโลก จึงได้มีการจัดการประชุมเรื่องสิ่งแวดล้อมของมนุษยชนที่กรุงสต็อกโฮล์ม ประเทศสวีเดน โดยที่ประชุมได้สรุปว่า สิ่งแวดล้อมศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยแก้ปัญหา และปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระยะยาวได้อย่างแน่นอน และถาวร (เต็มดวง รัตนทัศนีย์, 2530, หน้า 153)

การจัดการศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา นับว่าเป็นมาตรการที่สำคัญยิ่งในการป้องกัน แก้ไข และพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในส่วนของหลักสูตรการศึกษาที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมได้มีการปรับปรุงเนื้อหาสิ่งแวดล้อมศึกษาเข้าไปในหลักสูตรการศึกษาของชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2521 และ พ.ศ.2533 โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ได้มีเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมชัดเจนยิ่งขึ้น (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2539, หน้า 2)

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ได้จัดเนื้อหาสิ่งแวดล้อมศึกษา บูรณาการอยู่ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตมากที่สุด และมีเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมสอดแทรกอยู่ในกลุ่มวิชาต่าง ๆ เช่น กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ วิชาภาษาไทย เพื่อให้เกิดความกลมกลืน และสอดคล้องกับเรื่องที่เรียน เพราะสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เป็นเรื่องใกล้ตัว จนถึงเรื่องไกลตัว การจัดเนื้อหาสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่ไว้ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เพราะจุดมุ่งหมายของการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงสภาพปัญหา กระบวนการแก้ปัญหาและนำประสบการณ์ไปใช้ในการดำรงชีวิต ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อมในด้านอนามัย ประชากร การเมือง การปกครอง ศาสนา วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2534, ก. หน้า 216)

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้มีการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระดับประถมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ดังนี้

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2

หน่วยที่ 1 สิ่งมีชีวิต

หน่วยย่อยที่ 2 พืช

หน่วยย่อยที่ 3 สัตว์

หน่วยย่อยที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างคน สัตว์ และพืช

หน่วยที่ 3 สิ่งที่อยู่รอบตัว

หน่วยย่อยที่ 3 สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

หน่วยย่อยที่ 4 มนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4

หน่วยที่ 1 สิ่งมีชีวิต

หน่วยย่อยที่ 2 พืช

หน่วยย่อยที่ 3 สัตว์

หน่วยที่ 3 สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา

หน่วยย่อยที่ 2 สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

หน่วยที่ 6 พลังงานและสารเคมี

หน่วยย่อยที่ 2 เสียง

หน่วยย่อยที่ 4 สารเคมีและเชื้อเพลิง

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6

หน่วยที่ 1 สิ่งมีชีวิต

หน่วยย่อยที่ 2 พืช

หน่วยย่อยที่ 3 สัตว์

หน่วยที่ 3 สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา

หน่วยย่อยที่ 1 สิ่งแวดล้อมทางสังคม

หน่วยย่อยที่ 2 สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

หน่วยย่อยที่ 4 ศิลปวัฒนธรรม

หน่วยที่ 6 พลังงานและสารเคมี

หน่วยที่ 9 ประชากรศึกษา

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา ครูผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่จะทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาบรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตร และจะต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน เจ้าหน้าที่อื่น ๆ และผู้นำชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2538, ก. หน้า 38)

การจัดการเรียนรู้การสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ผู้บริหารและครูผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาหลักสูตร เพื่อวิเคราะห์วัตถุประสงค์เนื้อหา และแนวกิจกรรมที่กำหนดไว้ในหน่วยการเรียนรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม ทั้งที่เป็นหน่วยการเรียนรู้เฉพาะเรื่อง และสอดแทรกไว้ในหน่วยอื่น ๆ และครูผู้สอนจะต้องมีการจัดทำแผนการสอนตามขั้นตอน พร้อมทั้งจัดทำสื่อการสอน เครื่องมือการวัดประเมินผล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535, ก. หน้า 57)

การที่จะให้การเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนบรรลุผลตามจุดประสงค์ของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องบริหารหลักสูตร โดยดำเนินการตามขั้นตอน ตามแนวทางของหลักสูตร กล่าวคือ ครูและนักเรียนร่วมกันดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ มากที่สุด ครูเป็นเพียงผู้ควบคุม ดูแล และนำเพื่อให้กิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ของหลักสูตร ดังนั้น ผู้บริหารต้องมีการนิเทศ ติดตามผล และรายงานผลการนิเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2536, หน้า 407)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดมาตรฐานสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนไว้ 2 ประการ คือ

“มาตรฐานที่ 1 นักเรียนมีความตระหนักและสำนึกในการอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

มาตรฐานที่ 2 วิธีชีวิตของสมาชิกในโรงเรียนเอื้อต่อการอนุรักษ์และพัฒนาอย่างถาวร” (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2538, ก. หน้า 6 และ 13)

จากมาตรฐานดังกล่าว สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำปาง ได้กำหนดเป็นแนวทางการดำเนินงานในการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียน และได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา จึงมีการพัฒนาบุคลากร โดยจัดอบรมครูผู้สอนวิทยาศาสตร์ และสิ่งแวดล้อมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ในปี พ.ศ.2538 และ พ.ศ.2539 เพื่อให้ครูผู้สอนนำแนวทางไปปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน สิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียน

สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกาะคา จากการนิเทศติดตามผลพบว่า การจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนยังขาดกระบวนการที่ชัดเจนและต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ คือ ผลที่น่าพอใจคิดเป็นร้อยละ 75 แต่ผลสัมฤทธิ์ของการเรียนของนักเรียนได้ร้อยละ 68 นอกจากนี้พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านความมีระเบียบวินัย การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ

จากสภาพปัจจุบันปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงมีความสำคัญและจำเป็นที่จะต้องศึกษา การประเมินการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)

อนึ่ง ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ไม่มีผู้ใดได้ทำการวิจัยในลักษณะนี้มาก่อน แต่จะมีบางเรื่องที่สามารถนำมาใช้อ้างอิงได้ในบางส่วน เช่น การประเมินการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดกรมอาชีวศึกษา

เขตการศึกษา 8 การบริหารงานวิชาการตามเกณฑ์มาตรฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษา ในส่วนที่ว่าด้วยทรัพยากรป่าไม้ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน การจัดกิจกรรมการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา ของครูประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร และการศึกษาสภาพปัญหาในการปฏิบัติตามแนวดำเนินการของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดภูเก็ต

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และแนวคิดที่จะประเมินการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา และนำไปเป็นแนวทางในการศึกษาประเมินการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ในฐานะผู้ศึกษามีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนให้มีความสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยส่งผลไปยังนักเรียนให้มีความรู้ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรกำหนด ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาประเมินการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกาะคาว่า มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาอย่างไร ได้ผลอย่างไร มีการใช้สื่ออุปกรณ์การสอน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไร ได้ผลอย่างไร มีการใช้สื่ออุปกรณ์การสอน และมีการวัดผลประเมินผลเหมาะสมกับการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพียงใด มีปัญหาอุปสรรคอย่างไร ผู้บริหารโรงเรียนมีการบริหารหลักสูตร ผ่านกระบวนการพัฒนาหลักสูตร มีการควบคุม กำกับอย่างไร มีปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานด้านใด ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนอยู่ในระดับใด ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาการประเมินการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ซึ่งคาดหวังว่าจะได้นำความรู้ที่ผ่านกระบวนการ โดยใช้หลักการ ทฤษฎีต่าง ๆ ในการศึกษาเพื่อให้ได้คำตอบที่ผ่านขั้นตอนตามกระบวนการของการวิจัย และนำผลไปพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกาะคา สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจด้านสิ่งแวดล้อม และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาสูงขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อประเมินการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดลอมศึกษาของ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกาะตา
2. เพื่อประเมินการบริหารหลักสูตรสิ่งแวดลอมศึกษาของ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกาะตา
3. เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดลอมศึกษา
4. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนสิ่งแวดลอมศึกษา

ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตของพื้นที่

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกาะตา จำนวน 37 โรงเรียน

2. ขอบเขตประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เกาะตา จำนวน 37 โรงเรียน ประกอบด้วย

1. ผู้บริหาร โรงเรียน จำนวน 37 คน
2. ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จำนวน 74 คน
3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 630 คน

3. ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้ ได้ศึกษาการประเมินการกิจกรรมจัดการเรียน การสอนสิ่งแวดลอมศึกษาตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ตามที่กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนด

ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิดและรูปแบบการประเมินหลักสูตรของ โพรวัส (Provus) รูปแบบ ของการประเมินของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) และรูปแบบการประเมินผลของ ไทเลอร์ (Tyler) พบว่า การประเมินรูปแบบ CIPP Model ของ Stufflebeam เป็นรูปแบบที่เหมาะสมในการประเมิน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสิ่งแวดลอมศึกษา

ในการประเมินการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดลอมศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ผู้ศึกษาได้กำหนดกรอบแนวคิดตามรูปแบบการ ประเมิน CIPP Model มาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ทุกขั้นตอน ประกอบด้วย

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation)

ประเมินสภาพความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
สิ่งแวดล้อมศึกษา ในด้านต่อไปนี้

- สภาพทั่วไปของโรงเรียน
- สภาพทั่วไปของชุมชน
- นโยบายและมาตรการ
- หลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษา

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation)

ประเมินความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้น ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
สิ่งแวดล้อมศึกษา จากด้านต่อไปนี้

2.1 ด้านบุคลากร คือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน

ผู้บริหารโรงเรียนมีการสนับสนุนครูผู้สอนนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดกิจกรรม
การเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา สนับสนุนให้ใช้เทคนิค วิธีการ ใช้สื่ออุปกรณ์การสอน และการ
วัดผลประเมินผล

ครูผู้สอนมีการเตรียมการในการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา เช่น การนำ
หลักสูตรไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา เช่น การจัดทำแผนการสอน
การใช้เทคนิคการสอนที่เหมาะสม การผลิตสื่อและใช้สื่ออุปกรณ์การสอน และการจัดทำเครื่องมือ
วัดผลประเมินผล

2.2 ด้านเอกสาร

- หลักสูตร เนื้อหาสิ่งแวดล้อมศึกษา ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6
- เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา
- เทคนิค วิธีการ การจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา
- สื่อ และอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา
- เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลประเมินผล

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)

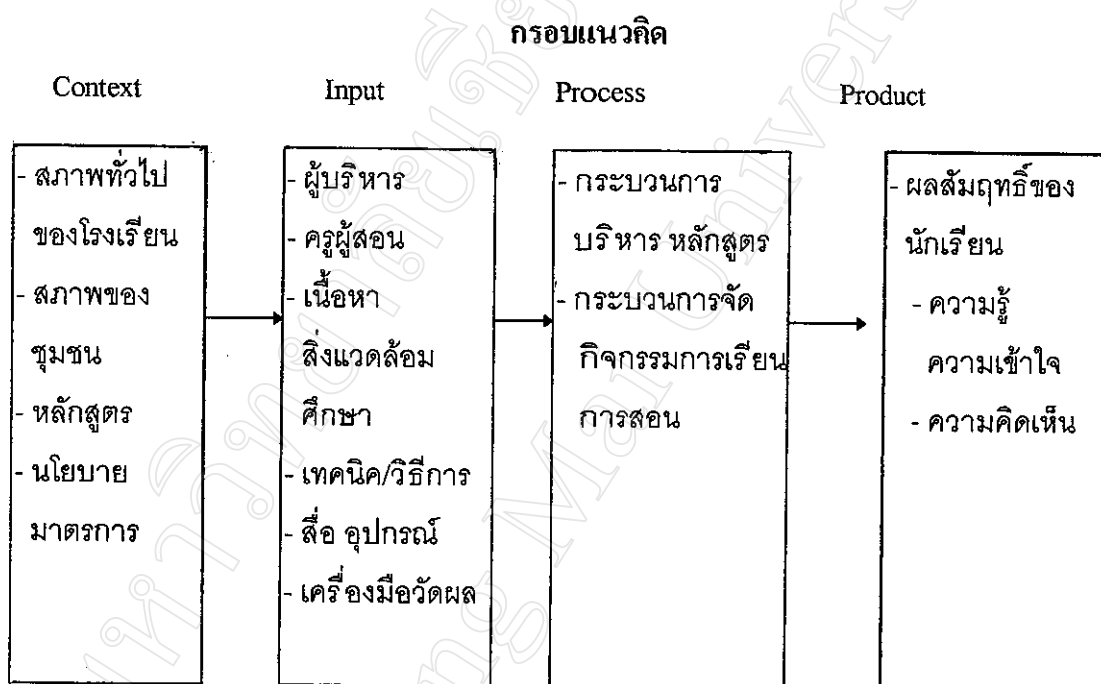
ประเมินความเหมาะสม ของกระบวนการบริหารและกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียน
การสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาในด้านต่อไปนี้

ผู้บริหารมีการนำกระบวนการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน
ตามหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษา เช่น การนิเทศ ควบคุม กำกับติดตาม

ครูผู้สอน มีการนำกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา เช่น การประเมินพฤติกรรม และกระบวนการทำงานของนักเรียน การปฏิบัติตามแนวปฏิบัติ นโยบาย/ มาตรการของโรงเรียน และหน่วยงานต้นสังกัด และมีการรายงานผลการพัฒนาของนักเรียน

4. ประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation)

ประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา ตามหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษา ในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และความคิดเห็นต่อสิ่งแวดล้อมดังกล่าวโดยพิจารณาตาม แผนภูมิที่นำเสนอ ดังนี้

ระยะเวลาที่ศึกษา เดือนพฤษภาคม ถึงเดือนพฤศจิกายน 2541

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการศึกษา

การประเมิน หมายถึง การประเมินการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ทุกโรงเรียน โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model

การประเมินการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา หมายถึง การตรวจสอบความก้าวหน้าในการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาเมื่อเทียบกับเกณฑ์ ตลอดจนการพิจารณาผลสัมฤทธิ์ในการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา

การจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดวางแผนการสอน มีการศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรเนื้อหาสิ่งแวดล้อมศึกษา และจัดเตรียมการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิด

การเรียนรู้ และมีความเข้าใจในการสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ตลอดจนมีความตระหนักในการมีส่วนร่วมและการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม

สิ่งแวดล้อมศึกษา หมายถึง แนวทางการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาที่กำหนดไว้ในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)

การบริหารหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษา หมายถึง การจัดการบริหารงานการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยการควบคุม กำกับ และนิเทศ ติดตามการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษามุ่งบรรลุตามวัตถุประสงค์

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหาร โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกาะคา

ผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา หมายถึง ผลการทดสอบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและความคิดเห็นต่อสิ่งแวดล้อมตามหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ครู หมายถึง ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ทดสอบความรู้ ความเข้าใจ และความคิดเห็นต่อสิ่งแวดล้อม

ความเหมาะสม หมายถึง ความสอดคล้องกันระหว่างเกณฑ์กับค่าที่วัดได้จากกระบวนการบริหารหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนสอนที่ดำเนินการแล้ว บุคคลหรือคณะบุคคลได้นำมาประกอบการตัดสินใจให้บรรลุจุดหมาย เพื่อให้เกิดคุณประโยชน์สูงสุดตามเป้าหมายที่กำหนด

ผลการดำเนินงาน หมายถึง ผลของการประเมินการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาของครูผู้สอน และผู้บริหาร รวมทั้งผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาของครูและการบริหารหลักสูตรของผู้บริหาร เพื่อเป็นข้อมูลให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกาะคา
2. นำผลที่ได้จากการประเมินเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน สิ่งแวดล้อมศึกษา ตามความต้องการของท้องถิ่น
3. เป็นแนวทางสำหรับการวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อไป